

DRUGA STROKOVNA KONFERENCA O VARSTVU PRI DELU IN HUMANIZACIJI DELA

Tehnika je indiferentna, dobro ali slabo naredi človek

V četrtek, 28. januarja je bila v Ljubljani 2. strokovna konferenca o varstvu pri delu in humanizaciji dela. Organiziral je Odbor za varstvo pri delu in humanizaciji dela pri DS SOZD Iskra v sodelovanju s KO sindikata Iskre. Poleg Iskrinih družbenopolitičnih in poslovnih delavcev so se konference udeležili tudi sekretar republiškega odbora sindikata proizvodnje in predelave kovin Dušan Rovaneš, predsednik komiteja RO sindikata za varstvo pri delu Vlado Sobotkijević, dekan VTVŠ Vladimir Drusany, republiški inšpektor dela Jernej Pušnik, zastopniki Gorenja in še nekateri. Sodelovali so tudi inženirji varstva pri delu iz vseh DO in TOZD in pooblašeni delavci varstva pri delu.

Konferenco je vodil predsednik Odbora za varstvo pri delu in humanizaciji dela SOZD Iskra Jože Štrukelj.

Zbrane je v imenu DPO in individualnega poslovnega organa pozdravil član KPO Pavle Gantar z naslednjimi besedami:

„Odbor za varstvo pri delu in humanizaciji dela pri DS SOZD Iskra se je skupaj s Koordinacijskim odborom sindikata SOZD Iskra ter na osnovi stališč že za 1. konferenco o varstvu pri delu odločil organizirati 2. strokovno konferenco na temo humanizacija dela. Pobude za to posvetovanje so bile tako izražene s strani družbenopolitičnih delavcev, kakor tudi s strani tistih tehničnih strokovnjakov v združenem delu, ki se ukvarjajo z varstvom pri delu v sami konkretni praksi.

Te pobude so bile brez dvomov izraz, na eni strani potrebe prakse, na drugi strani pa tudi političnih izhodišč z namenom zagotoviti delavcem pri delu čim bolj varne delovne pogoje. Tudi če pogledamo stališča in sklepe, ki so pripravljani za 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije o vlogi in nalogah sindikatov pri uveljavljanju

delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanje socialne varnosti delavcev, je dan poseben poudarek humanizaciji dela.

„Humanizacija dela, oz. delovni pogoji so v vseh svojih razsežnostih bistven razredni smoter samoupravne socialistične družbe osvobodjanje človeka in dela ter pomemben pogoj povečanja družbene produktivnosti dela in socialne varnosti delavcev. Njen cilj je ustvarjanje takih delovnih pogojev, ki omogočajo uveljavljanje delavca kot ustvarjalne in svobodne osebnosti v delovnem procesu in ohranjanje njegovih delovnih sposobnosti. Zato tudi sindikati opredeljujejo humanizacijo dela kot eno izmed bistvenih nalog sindikatov,“ kot je navedeno v gradivu za 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije.

Tudi naša ustavna in zakonodajna regulativa posebej opozarjata, da

Konferenco je pozdravil član KPO Pavle Gantar.

pojem varstva pri delu po svoji vsebini in namenu obsega pravice in obveznosti delavcev in njihovih organizacij in nosilce samostojnega osebnega dela, da po zakonskih in pravnih predpisih ustvarjajo in zagotavljajo takšno delovno okolje, delovne in življenjske razmere, ki zagotavljajo fizično in moralno integriteto delavca pri delu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOZD ELEKTROLITI MOKRONOG

RAZVILI SO ELEKTROLIT NAJVIŠJE KAKOVOSTI

Elektroliti v Mokronogu imajo svoj razvoj v Ljubljani v Gubčevi ulici. Ker v Mokronogu težko dobijo strokovne sodelavce, so našli takšno rešitev. TOZD Elektroliti pa je z novo tehnologijo, zlasti zaradi visoke stopnje avtomatizacije dobila velike možnosti in razvoj dohaja potrebe tovarne. Pred kratkim so razvili elektrolitske kondenzatorje za najvišje zahteve.

„Elektrolit za zahtevnejše elektronske in druge naprave smo obljubili tovarni že pred časom. Letos pa nam je uspelo razvojno delo zaključiti in pripraviti vse potrebno za prenos v proizvodnjo,“ so nam povedali v Gubčevi. (IKM) Iskrin Inštitut za kakovost in metrologijo je že opravil vse potrebne teste in dal atest. To je kakovosten kondenzator najvišjega razreda, ki je namenjen za vgradnjo v zahtevnejše aparature in naprave. Njegova življenjska doba se pod nazivnimi obremenitvami lahko obremenjuje do 2 tisoč ur. Običajni kondenzatorji imajo „normo“ 1000 ur.

Ta elektrolitski kondenzator uporabljajo za zahtevnejše časovne sklope, kjer je zelo važen čas. Nadalje ga uporabljajo za merilne instrumente in zahtevnejša mesta v zabavni elektroniki in ostalih elektronskih napravah.

Da bi pa novi kondenzator „presadili“ v proizvodnjo, bo treba za to pripraviti tudi teren v tovarni. „Kondenzatorska mentaliteta je tu bistven faktor,“ pravi Marjan Pivk. „To pa pomeni, da je treba nekatera delovna mesta ustrezno pripraviti. Ta elektrolit namreč zahteva sorazmerno visoko stopnjo čistosti. Tudi stroga tehnološka disciplina bo potrebna. Uporabiti bo treba točno predpisane materiale in postopke, ker je prav to nujno za uspešno proizvodnjo kondenzatorjev tega kakovostnega razreda.“

Prav zato je čas za uvajanja v proizvodnjo vprašljiv, saj je prav zdaj velika težava z nabavo najzahtevnejših reprovromaterialov, zlasti pa se bojijo, da dobava ne bo adekvatna naročilom in tudi rednih dobav pogostokrat ni.

Konferenci so udeleženci sledili zelo pozorno.

Bomo uresničili letošnjo izvozno obveznost?

Slovenska samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino je glede na izredno visoke izvozne obveznosti, ki jih Sloveniji nalaga zvezna devizno-plačilna bilanca, izračunala, da bi morala Iskra v letošnjem letu izvoziti na konvertibilno tržišče za 147 milijonov dolarjev svojih izdelkov. To je za skoraj 10 milijonov dolarjev več, kot smo lani predvideli, ni pa ta vsota še dokončna.

V začetku minulega tedna je bilo v Ljubljani redno zasedanje skupščine SISEOT Slovenije. Najpomembnejša točka dnevnega reda zasedanja, katerega so se udeležili tudi delegati iz Iskre, je bila obravnava osnutka za usklajeni plan ekonomskih odnosov Slovenije s konvertibilnim območjem za leto 1982. Udeleženci skupščine so najprej poslušali poročilo in razpravljali o blagovni menjavi Slovenije v minulem letu.

Naša republika je v letu 1981 izpolnila svoje obveznosti izvoza na kon-

realizacijo različni od enote do enote. Gibljejo se od 13,3 pa kar do 57,4 % povečanja.

Skupščine SISEOT se je med številnimi delegati iz Iskre udeležil tudi direktor zunanjetrgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce, Ludvik Kranjc, ki nas je tudi seznanil s potekom in sklepi zasedanja. SOZD Iskra so uvrstili v drugo enoto, kateri so izračunali porast izvoza v tem letu v primerjavi z lanskim za 28,2 %. Po tem izračunu, naj bi Iskra izvozila na konvertibilno območje za 147 milijonov dolarjev svojih izdelkov. To je za skoraj 10 milijonov dolarjev več, kot smo lani predvideli s planom. Računali smo, da bomo ob največjih prizadevanjih lahko letos izvozili na konvertibilno območje za 138 milijonov dolarjev.

Ludvik Kranjc.

vertibilno območje 92-odstotno, uvozni načrt pa je preseгла za 2 %. Ob tem je treba dodati, da je uvoz obsegal vse kategorije — od uvoza reprovromateriala in opreme do široko-potrošnega blaga. Glede na prej omenjeni razkorak, nismo dosegli planiranega 87 % pokrivanja uvoza z izvozom, pač pa le 79 %.

Kot že rečeno, so delegati skupščine SIS razpravljali tudi o ekonomskih odnosih naše republike s tujino v tem letu. Obveznosti, ki so jih naložili Sloveniji so izredno velike, ustvariti bomo morali visok pozitiven saldo, to pa hkrati pomeni, da bo moralo združeno delo prevzeti znatno višje izvozne obveznosti, kot jih je imelo v minulem letu. Gre predvsem za prodajo na konvertibilno tržišče.

Strokovna služba odbora za plan v slovenski SISEOT je glede na obveznosti slovenskega gospodarstva ter na osnovi ocene lanskoletnega izvoza izračunala letošnje izvozne obveznosti, in sicer za posamezna gospodarska področja oz. enote, ki jih oni imenujejo. Odstotki letošnjega povečanja izvoza so v primerjavi z lanskoletno

Precejšnji so razkoraki tudi med izračunanimi možnostmi uvoza ter željami in zahtevami. Na SISEOT so za vsako delovno organizacijo posebej izračunali stopnjo pokrivanja uvoza z izvozom. Po izračunu Samoupravne interesne skupnosti bo Iskra lahko letos uvozila za 120 milijonov dolarjev. Točno izračunana številka je 119,3 milijona dolarjev in obsega vse kategorije — uvoz reprovromateriala in opreme, kot tudi morebiti široko-potrošnega blaga.

Če omenjenih slabih 120 milijonov dolarjev razdelimo po mesecih, pride mo do številke 9,97 milijonov dolarjev uvoza na mesec. Ker obstaja bojazen, da izvoznih obveznosti slovensko gospodarstvo v prvem četrtletju ne bo doseglo, so zato uvožno vsoto še zmanjšali za 10 %. Iskra naj bi tako lahko uvozila v januarju, februarju in marcu le za 9 milijonov dolarjev na mesec.

Pri tako izračunanih uvoznih vsotah, ki izhajajo iz uresničevanja izvoznih obveznosti, pa obstajajo še uvozni izračuni-avansi, ki upoštevajo uvoz v prvih lanskih enajstih mesecih, zmanjšani za 10 %. Ta izračun, izdelali so ga na SISEOT v začetku januarja, je dal Iskri možnost, da lahko v letošnjih prvih treh mesecih uvozi le za 7,8 milijona dolarjev mesečno. Vsekakor ta vsota še ni dokončna in upajamo, da bomo lahko črpali tudi različno do 9 milijona dolarjev oz. do osnovne številke 9,97 milijona dolarjev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED IX. KONGRESOM ZKS

Presegati številna protislovja

Ocene, sprejete na 8. kongresu Zveze komunistov Slovenije, da smo v dosednji fazi zgodovinskega procesa družbenega razvoja dosegli pomembne uspehe v razvoju socialističnega samoupravljanja, so se nanašale na relativno kratko razdobje izvajanja družbene preobrazbe in so temeljile na izpeljani institucionalno-pravni organiziranosti združenega dela. Danes moramo ugotoviti, da smo po 8. kongresu Zveze komunistov Slovenije prepočasno in premalo uspešno presegali številna protislovja, med njimi predvsem temeljno protislovje med družbeno naravo produkcije, ki jo terja tehnološka razvitost produkcijskih sredstev in njihov družbeno-lastninski značaj, ter zasebnim, skupinskim in državnim prilasčanjem rezultatov družbene produkcije.

Socialistične sile so bistveno okrepile svoje delovanje. Vendar imajo v mnogih okoljih še vedno velik vpliv nesamoupravne sile, ki si prizadevajo ohraniti odločilen vpliv na razpolaganje z družbenim dohodkom oziroma enostavno in razširjeno reprodukcijo ter na temelju monopola ekonomske in politične moči ohraniti odtujenost delavskega razreda od dejanskega odločanja pri gospodarjenju in upravljanju z družbenimi sredstvi.

Zveza komunistov je morala kreniti v odločnejšo akcijo proti nosilcem teh težej, ki ogrožajo naše revolucionarne pridobitve, izražene zlasti z vlogo delavca v združenem delu in družbi, ki izhaja iz njegovih pravic in odgovornosti do dela s sredstvi za proizvodnjo v družbeni lasti. Dosežena stopnja razvitosti proizvodnih sil je zdaj tolikšna, da omogoča in terja nadaljnji razvoj problemov na samoupraven način. To je nujno povzročalo pogoste konflikte s težnjami, da bi družbene odnose in razvoj uravnavali na državno-lastninskih temeljih, z logiko in intervencijami državnih organov.

Počasno vzpostavljanje samoupravnih dohodkovnih odnosov je oviralo združevanje dela in sredstev, to je delavčevega živga in minulega dela po samoupravni poti. Delavci še ne upravljajo v celoti z dohodkom in imajo premalo vpliva na porabo sredstev za skupne in splošne potrebe. Pomemben del vzrokov za takšne družbene razmere je moč najti v celotnem delegatskem sistemu, ki ga kljub njegovi konstituiranosti in vseh področjih družbenega dela in življenja še nismo dovolj uveljavili kot sredstva in sistema, s pomočjo katerega delavci s samoupravnim sporazumevanjem, družbenim dogovarjanjem predvsem v okviru družbenega planiranja ter z uresničevanjem oblasti uveljavljajo svojo ustavno opredeljeno vlogo in položaj v družbeni reprodukciji.

Pomemben del aktivnosti je Zveza komunistov Slovenije namenjala uresničevanju delitve osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela, ob upoštevanju načela, da je prav delitve sredstev za osebne dohodek celovit izraz stvarnih družbeno-ekonomskih odnosov. Na to dejstvo se je opirala jasna akcijska usmeritev za delovanje komunistov; temeljila je na spoznanju, da sta način in vsebina osebnega prilasčanja ne le rezultat, temveč predvsem bistveni vzrok danih družbenih odnosov in zato tudi zaostrenih družbenih razmer ter upadanja učinkovitosti gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Kljub številnim aktivnostim zveze komunistov in drugih subjektivnih sil se prepočasno uveljavlja takšna delitev sredstev za osebne dohodek, ki bi namesto številnih meril formalne usposobljenosti in odgovornosti delavcev uveljavila njihov dejanski delovni prispevek v tekočem delu, gospodarjenju ter upravljanju z minulim delom.

D. Ž.

Kako odpraviti izgube?

V torek, 2. januarja je bil v prostorih skupščine občine Ljubljana-Šiška razgovor o izgubah v nekaterih Iskrinih TOZD, ki obratujejo na območju te ljubljanske občine. Razgovora so se udeležili številni predstavniki občinske skupščine, zveze komunistov in sindikatov, z Iskrine strani pa predstavniki naših TOZD z izgubami, dalje predstavniki delovnih organizacij, v katere so vključene omenjene TOZD ter predstavniki SOZD Iskra ter Iskrine banke.

Razgovor je bil zelo odprt in konkreten, prisotna je bila volja, da se na eni strani vse lanskoletne izgube pokrijejo, v glavnem v okviru solidarnosti v SOZD Iskra, hkrati pa so predstavniki posameznih prizadetih DO in TOZD jasno nakazali rešitve, sanacijske programe in vse ukrepe, ki jih že izvajajo ali pa jih bodo izvedli v letošnjem letu, da ne bo v tem letu prišlo nikjer več do izgub.

Vsekakor je bil razgovor v tem smislu pozitiven in konstruktiven, ker je konkretno razgrnil vso zapleteno gospodarsko problematiko sedanega in minulega trenutka, hkrati pa konstruktivno in realno nakazal vse rešitve, da bi v letošnjem, še bolj zaostrenem gospodarskem letu poslovali uspešneje, bolje in seveda tudi brez izgub.

D. Ž.

Tehnika je indiferentna, dobro ali slabo naredi človek

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ker s samoupravljanjem odpiramo neko povsem novo družbo, ki naj bi optimalno zadovoljevala materialne in socialne potrebe vseh delavcev, je v tem procesu posebej treba poudariti kaj lahko daje v materialnem pogledu in kakšne možnosti imamo lahko za razreševanje osnovnih materialnih problemov. S tega vidika je važno, koliko proizvajamo in kako racionalno proizvajamo. Torej je pri vprašanju produktivnosti dela, na katero vpliva izredno veliko število dejavnikov, bodisi neposredno, ali posredno, brez dvoma eden izmed pomembnih dejavnikov v tem sklopu varstvo pri delu s posebnim poudarkom na humanizaciji dela.

Sodobni svet je danes v silovitem spreminjanju in spremembah, ki so tako dinamične, kot še nikoli doslej v zgodovini. Te nove proizvodne sile človeštva pa lahko človek uporabi v svoj prid, ali tudi proti samemu sebi. Znanstveno tehnološka revolucija, katere priča smo danes, nam je prinesla veliko tehničnih in materialnih možnosti vedno novih in novih dobrin. Kljub pridobitvam znanstveno-tehnološke revolucije pa lahko ta svet postane svet skrajne odtujenosti dela namesto, da človek popolnoma obvlada njemu doslej bolj, ali manj tuje sile. In socialistična samoupravna družba teži k svetu nove človečnosti, svetu svobode. V novih družbeno ekonomskih odnosih teži k osvoboditvi človeka in dela, predvsem pa k odpravi nasprotij med umskim in fizičnim delom.

Jugoslovanska samoupravna družba je na tem področju dosegla že veliko pozitivnih rezultatov, predvsem glede človekovega družbeno ekonomskega položaja. Nekoliko pozabljeno področje pa je človekov položaj v neposrednem proizvodnem procesu. Mislim predvsem na organizacijo dela v proizvodnem procesu, način opravljanja delovnih nalog, skratka na delo kot na dejavnost, kjer človek razvija svoje psihofizične sposobnosti in, ki jih opravlja z veseljem in zadovoljstvom. Na tem področju ima varstvo pri delu s humanizacijo dela svoj poseben pomen. Posebej bi poudaril veliko moč, ki jo ima prav samoupravljanje v tem procesu.

V ta namen je bila tudi organizirana ta 2. strokovna konferenca pod naslovom „Humanizacija dela“. Pripravljenih je več referatov in prispevkov, tako s teoretičnega, predvsem pa s praktičnega vidika, kaj vse v Iskri na

tem področju že organizirano ustvarjamo. Zavedamo se, da so to prvi koraki. Naš namen je predvsem opozoriti na zelo aktualne probleme, in da se ga je treba povsod lotevati gotovo s poglobljenim strokovnim pristopom. Moramo se zavedati, da ta pristop, ki ga sicer danes obravnavamo bolj s tehnološkega pogleda, ima tudi svoje pomembne družboslovne vidike. Zato je naša naloga, da na tem posvetovanju znova posebej poudarimo, da obravnavamo temo varstva pri delu s posebnim poudarkom na humanizaciji dela, ki je sestavni del samoupravljanja, gospodarjenja v združenem delu in, da kot taka mora tudi najti ustrezno mesto v delovanju in poslovanju vseh subjektov v SOZD Iskra.

Ta Iskrina konferenca bo tudi prispevek delovnih ljudi SOZD Iskra k 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije o vlogi in nalogah sindikata pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanju socialne varnosti delavcev.

Sledili so referati in koreferati o humanizaciji dela, ki so opozorili na vrsto nalog, ki jih je prinesel razvoj na področju humanizacije dela. Vprašanje so referati osvetlili z organizacijske, varstvene, tehnične in samo-

upravne smeri. Vsebine ne povzema, ker so bili referati v celoti objavljeni v prejšnji številki našega glasila. Ne le koristno, ampak nujno je, da vsaj referate prebere vsak delavec v Iskri, saj je v njih nanizana vrsta odgovorov na vprašanje, kako bi delali v lepših pogojih in ustvarili tako vzdušje pri delu, ki je vredno socialističnega človeka.

Po referatih strokovnjakov se je razvila živahna razprava. Razpravljalci so predlagali konkretne vidike reševanja vrste vprašanj, kot je „priganjaška“ tehnologija, avtomatizacija, vprašanje norm in nujnih posegov v procese, ki človeka lahko deformirajo duševno in telesno.

Zanimivo misel je sprožil inženir, ki je povedal, da tehnološki proces pogostokrat nujno jemlje človeku svobodo, saj se mora delavec podrediti pravilom tehnologije.

„Vsako odkritje, tehnični dosežek, ali avtomatizacija je sama po sebi indiferentna. Šele človek, strokovnjak in delavec jo naredita škodljivo, neškodljivo, dobro, ali slabo. Delo samo na sebi je lepo. Oblika, pristop in načini pa so različni. Trak ubija, stroj je lahko diktator tempa, ki delavca „razčloveči“. Zato imajo tehnologi, psihologi in specialisti medicine dela še obilo plodnega dela v humanizaciji delovnih procesov.“

Konferenca je sprejela vrsto sklepov, ki jih bo odbor formaliziral in jih bomo objavili v prihodnji številki. KF

Delovno predsedstvo druge strokovne konference.

Uspešno dviganje kakovosti

V vižmarski Keramiki si resno prizadevajo poiskati vse notranje rezerve. Organizacija so izboljšali, naredili so več kadrovskih sprememb in tudi strokovno skušajo najti najboljše pristop.

Eden izmed zadnjih večjih uspehov je velik kvaliteten skok. Imajo namreč precej težav z nekonstantno kakovostjo keramičnih nosilcev in zato je gotovo zelo važno, da najdejo tehnološke rešitve, da bi tako odpravili te pomanjkljivosti.

Tehnologinja Stanka Vrhunčeva je s strokovno analizo ugotovila potrebne podatke, s sodelavci seveda, pri masi DK 2000 in pri DK 6000. Ugotovili so potrebno temperaturno karakteristiko in dognanje uporabili v praksi.

Ta tehnični problem jih je žulil že dolgo. Karakteristika je padla, ali po

domače rečeno, kakovost je bila pod prevzemnimi pogoji in kupec Keramični kondenzatorji — se je vedela pritoževal.

Z drugim načinom sintranja, oz. drugačnimi pogoji so sintranje izboljšali. Tako so ta del visokofrekvenčne keramike toliko izboljšali, da kvaliteta v celoti ustreza pogojem kupca.

Preprosto bi povedali, da je v procesu prihajalo do preveč tekoče faze, ali pa je bila masa zrnata. Z novim postopkom so skrajšali pomik, ali drugače, visokofrekventna keramika je žarilni coni krajši čas. Prav to pa je pomagalo, da so dobili take nosilce in to s tako sestavo, ki je potrebna za izdelovanje keramičnih kondenzatorjev.

Sicer pa je delo v VF keramiki zadnji mesec steklo kar lepo, saj imajo tudi proizvodnjo precej višjo kot v decembru, in če bo vse po sreči, bodo letos delali bolje in več kot lani. KF

Bomo uresničili letošnjo izvozno obveznost?

(Nadaljevanje s 1. strani)

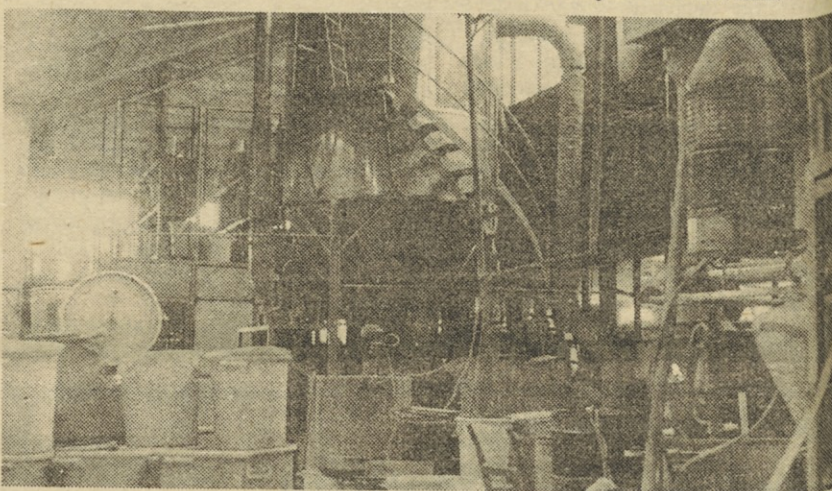
„Naj pripomnim“, je poudaril Ludvik Kranjc, „da so vsi ti uvozni in izvozni računi le preliminarni. Prav zato so na skupščini SISEOT poudarili, da grele za začasne sklepe. Številni delegati so opozarjali, da gre bolj za „računske“ obveznosti porasta izvoza v tem letu, kot pa za dejanske možnosti. Strokovna služba SISEOT bo skušala zdaj, ob sodelovanju predstavnikov posameznih enot, velikansko republiško izvozno obremenitev bolj pravilno in objektivno razdeliti med gospodarstvo. Če upoštevam, da bi morala Iskra po tem izračunu izvoziti na konvertibilno območje letos za 147 milijonov dolarjev, bi znašala mesečna obveznost kar 11,8 milijona dolarjev. To pa je veliko.“

Katerakoli številka bo že obveljala, je gotovo le to, da bo tak izvoz težko doseči. Iskra si je namreč že sama zastavila izredno pogumen izvozni

načrt, kako ga bomo uresničevali pa je v precejšnji meri odvisno od uvoznih možnosti. SISEOT bo uresničevanje izvoznih obveznosti spremljala kvartalno. To pomeni, da bo tistim organizacijam, ki svojih obveznosti ne bodo izpolnjevale, v naslednjih treh mesecih ustrezno zmanjšala uvozne možnosti.

Direktor Ludvik Kranjc nam je tudi povedal, da je pri razpolaganju z deviznim prilivom še vedno v veljavi določilo Samoupravnega sporazuma o deviznem režimu, ki pravi, da razpolagajo člani s 65 % svojega deviznega priliva za prijavljanje uvoznih poslov, medtem ko ostalih 35 % kot je znano, združujejo za skupne in splošne družbene potrebe, kot so potrebe federacije, za uvoz surove nafte in naftnih derivatov, premoaga za koksiranje, za uvoz plina, za uvoz različnih surovin itd.

Lado Drobež

Priprava mase v VF Keramiki.

Med strokovno konferenco o humanizaciji dela.

Rezervni deli še problem

Prevoz nepopravljenih izdelkov iz servisov v tovarno zaradi pomanjkanja rezervnih delov, vprašanje dajanja garancije za bistvene rezervne dele in pa racionalno skladiščenje rezervnih delov so še vedno najhujši problemi, s katerimi se srečujejo Iskrini serviserji. To so poudarili vodje Iskrinih servisov med nedavnim obiskom v Tovarni gospodinjstevskih aparatov v Ratečah in v Elektromotorjih v Železnikih.

Gre za tradicionalni obisk vodij tistih servisov, ki največ popravljajo prav gospodinjstevske aparate. Namen tega obiska je, da oboji — predstavniki tovarni in serviserji proučijo problematiko servisiranja ter skušajo najti možnosti za premostitev, oz. omilitev obstoječih problemov.

Tovarni v Ratečah in Železnikih so obiskali vodje centralnega servisa iz Ljubljane, tehničnih servisnih obratov iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Maribora, Niša, Prištine in Splita ter predstavniki ustreznega produktnega sektorja iz TOZD Servis v Iskri Commerce. LD

DO ZORIN NA NOVEM NASLOVU

Obveščamo vse temeljne in delovne organizacije v sozdu ISKRA, da je delovna organizacija ISKRA ZORIN prenesla svoj sedež s Trga revolucije 3 v Štrekljivo 6. Na novem naslovu bosta opravljala svojo funkcijo oziroma dejavnost poslovodni organ Zorina in delovna skupnost. Nova telefonska številka je (061) 211-307.

SOZD ISKRA, IZOBRAŽEVALNI CENTER

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

Strukturno programiranje

v času od 30. 3. 1982 do 1. 4. 1982 (3 dni)

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vsem programerjem in projektantom, ki že obvladajo vsaj enega od programskih jezikov COBOL, PASCAL, FORTRAN, in bi se radi seznanili z moderno tehniko strukturnega programiranja. Predavanje bo predstavilo konkretne tehnike v jeziku COBOL in nakazalo reševanja v PASCALU oziroma FORTRANU.

VSEBINA:

Že 10 let govorimo o strukturnem programiranju na bolj ali manj abstrakten način. Zdaj je ta tehnika programiranja že prodrla v vsakdanjo rabo in čas je, da jo osvojimo na vseh področjih programiranja. Predavanje naj bi dalo konkretne napotke za preglednejše, enostavnejše pisanje programov, obvezno programsko dokumentacijo, strukturni pristop k reševanju problemov kot tudi boljše razumevanje prevajalnikov in procesiranja teksta.

Za razliko od ostalih je ta seminar orientiran precej delavno v smislu izmenjave mnenj, izkušenj posameznih centrov oziroma delovnih organizacij, ki naj bi pokazale stanje — nivo programiranja v okviru Iskre in usklajevanje, če je mogoče. Zaradi tega pričakujemo od vseh udeležencev seminarja, da bodo s seboj prinesli izkušnje in ideje svoje delovne skupine (podkrepljene z eventualnimi primeri — listingi).

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. princip prevajalnika kot procesorja teksta
2. pregled podatkovnih struktur
3. razčlenitev problema (TOP DOWN APPROACH)
4. principi strukturnega programiranja (COBOL)
4. 1. vsebinski standardi
4. 2. oblikovni standardi
4. 3. dokumentacijski standardi
4. 4. učinkovitost
5. zaključek

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, dne 30. 3. 1982 ob 8. uri v Hotelu Grad Hrib Preddvor in zaključili v četrtek, dne 1. 4. 1982 do 18,00 ure.

NOSILEC PROGRAMA:

ISKRA ZORIN, TOZD CAOP, Marko MURN, dipl. ing. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 3.400.— din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci sami v svojih TOZD.

PRIJAVE:

Zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo izpolnjeno prijavnico na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3, tov. Sonji VRHOVEC — etaža XI., kjer dobite tudi podrobnejše informacije o organizaciji izpopolnjevanja (tel.: 061—213—213, int. 31-63). Informacije o vsebini izpopolnjevanja pa dobite na tel. št. 061-213-213, int. 31-61 pri tov. Marku Murnu.

11. zasedanje DS SOZD Iskra

Delavski svet SOZD Iskra se bo sestal na svoje 11. zasedanje v sredo, 10. februarja, obravnaval pa bo naslednji dnevni red:

1. potrditev sklepov 10. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 18. 12. 1981 in informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov
2. razpis volitev v Delavski svet SOZD in Odbor za samoupravni nadzor SOZD ter imenovanje volilne komisije SOZD
Poročevalec: Jasto Marcon, Janez Kern
3. informacija o izvedeni reorganizaciji DO Elektromehanika
Poročevalec: Jaka Vehovec
4. informacija o poteku dogovarjanja na področju računalništva
Poročevalec: Anton Stipančič
5. Poročilo o delu koordinacijskega odbora za izvajanje in uresničevanje Sporazuma o medsebojnem poslovno-tehničnem sodelovanju med ZO PTT Slovenije in SOZD Iskra v letu 1981
Poročevalec: Peter Jamnik
6. Zaključki 1. internega posvetovanja o zasnovi informacijskega sistema v SOZD Iskra z dne 28. 5. 1981
Poročevalec: Marjan Trojar
7. delegatska vprašanja.

Kljub investicijskim omejitvam gradimo

„Kljub vsem težavam pri investicijah, Iskra raste. Morda je investicijska politika v tem času še bolj zahtevna, saj mora biti vsak projekt temeljito ekonomsko utemeljen za doma in za mednarodno delitev dela. Ta pa zahteva še bolj strokoven in odgovoren pristop h gradnjam, dograditvam, adaptacijam in zlasti k nabavi proizvodne opreme,“ nam je dejal za uvod vodja oddelka za izgradnjo investicijskih objektov v Investovem Inženiringu — Arnold Krapša.

Oddelek za izgradnjo investicijskih objektov prav zdaj v celoti, ali delno nadzira izgradnjo kar lepe vrste zahtevnih projektov. Gradimo Iskrin servis v Rožni dolini, pri drugi fazi Mikroelektronike nadzoruje izvajanje strojnih instalacij, teče faza Centra za elektrooptiko, Iskrin prizidek pri poslovni stavbi je že pod streho in še nekatere manjše gradnje in dograditve.

S čim se pravzaprav Oddelek za izgradnjo investicijskih objektov v Investovem Inženiringu ukvarja? Oddelek za projektiranje investicij pripravlja vse potrebno okrog investicije, oddelke za izgradnjo investicijskih objektov pa skrbi za realizacijo projekta. To pa z dogovori, z gradbinci in monterji, nadzira gradnje in instalaterska dela, vsklajuje roke gradnje in kvaliteto del ter zagotavlja kakovostno raven gradnje. Če pa ta ni taka, poskrbi za pravočasne reklamacije, najsi bo to med gradnjo, med poskusnim obratovanjem, ali pa že med redno proizvodnjo, če se pokažejo napake še takrat.

Nekako v tej fazi je zdaj novi objekt Avtomatike, ki mu uradno pravijo C S A, ker že poskusno obratujejo, določene dele pa še opremljajo. Naj mimogrede povemo, da bo ta C S A dobil kmalu še drugi del (C S A — 2), za katerega že pripravljajo načrte in elaborate.

Sicer pa sta bili leti 1980 in 1981 za Iskrine investicije zelo bogati, če navedemo le nekaj primerov: ob sodelovanju Inženiringa so dogradili že omenjeno Avtomatiko v Stegnah, adaptacijo Iskre na Pržanu, adaptacijo na Vrhniki, Iskrin stanovanjski blok v Horjulu, dogradili so tovarno Iskre v Dobrepolju in tovarno Iskrinih programatorjev v Makolah na Štajerskem ter sodelovali pri uvajanju nove proizvodnje v tovarni elektromotorjev v Idriji.

Že letos pa čaka v Stegnah Oddelek za izgradnjo investicijskih objektov začetek del pri uvajanju infrastrukture. Povečali se bodo takoimenuvani komunalni vodi za elektriko, vodovod, kanalizacijo, toplovod, telefon in stisnjeni zrak. Pozneje pa pride

Gradnja prizidka Iskrinega PPC teče po načrtu.

BREZ PRIZADEVANJA NI USPEHA

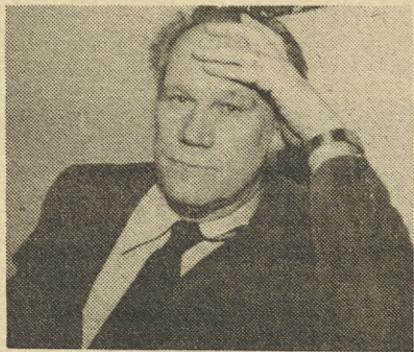
(Nadaljevanje s 3. strani)

omenil aktivnega sodelovanja ostalih članov sekretariata), bo pokazal šele čas s svojimi objektivnimi merili. Res pa je, da tako angažiranje zahteva precej časa, tako na delovnem mestu, kot tudi v privatnem življenju. Vendar se da z dobro voljo marsikaj nadoknadi. Mislim namreč, da se mora danes človek — še posebno pa mlad — vključiti v prizadevanja za nadaljnji razvoj samoupravnega socializma.

In še zadnje vprašanje. Kaj te najbolj zmoti, ko pogledaš na „dvo-rišče“, torej v TOZD in DSSS?

Še najbolj me moti to, da se vse prevečkrat zapiramo v ozke, interese TOZD in pri tem posvečamo v celoti premalo pozornosti enotnemu in celovitemu reševanju problemov znotraj delovne organizacije.

M.R.

Arnold Krapša.

na vrsto še cesta in ostala infrastruktura.

Naj povemo še to, da Investov inženiring ne dela samo za Iskro, ampak ga prosijo za strokovno pomoč tudi v

Mikroelektronika

Poudarek je na kakovosti

„Kakovost mikrovezij je bistvena komponenta v mikroelektroniki. Jasno, če integrirano vezje ne dela kot bi moralo, mora v izmet. Sicer pa je vsa mikroelektronika namenjena ravno visoki ravni kakovosti izdelkov, v katerih se uporablja. Prav zato kakovosti posvečamo vso pozornost od načrtovanja, prek proizvodnje pa vse do kontrole naših izdelkov,“ so nam rekli v Mikroelektroniki.

Seveda ni šala zagotoviti popolno delovanje vseh elementov, povezav in funkcij v mikroelektronem vezju, če je na primer na 25 mm² okrog 10 tisoč elementov. To so tranzistorji, upori, kondenzatorji in drugi elementi, ki imajo enake, ali podobne funkcije kot diskretni elementi v „klasični“ elektroniki. Vse to pa mora delovati brez prekinitev, saj ima vsak del svoj namen in svojo funkcijo. Za kakovostno raven načrtovanega mikrovezja se posvetujejo s kupcem, ki pove, kakšno želi. Od kakovosti je odvisna seveda tudi cena. Kvalitetne pogoje kupec, ali bolje porabnik določi glede na svoje pogoje, v katerih bo integrirano vezje delalo splošne pogoje. Ob teh pogojih je mišljena klima, temperatura, čas delovanja in obremenitve.

Ob tako postavljenih pogojih, določenih s standardi in postavljenih zahtevah tudi mikrovezja testirajo, oz. nestrokovno bi rekli kontrolirajo. Maksimalni temperaturni razponi so od — 55 pa do + 125° Celzija. Če pa je potrebno so ti razponi lahko večji. „Zanesljivost pa vgradimo že v proizvodni proces“, pravijo v Mikroelektroniki. Tako mikrovezje, ki ne funkcionira po načrtu razdrejo, pregledajo, ugotovijo napako in ga zavržejo. Na podlagi ugotovitve pa napako popravijo v proizvodnem procesu. Praktično popravil v klasičnem pomenu ni.

In kakšne so zahteve po zanesljivosti. Koliko časa mora mikrovezje delovati? „Zelo različno. Če gre za igračo in se ta ob normalni uporabi pokvari čez leto ali dve, je to povsem normalno, če pa bi mikrovezje odpovedalo čez dve leti v telefoniji, bi bila to prava tragedija. Vezje mora tam vzdržati desetletja.

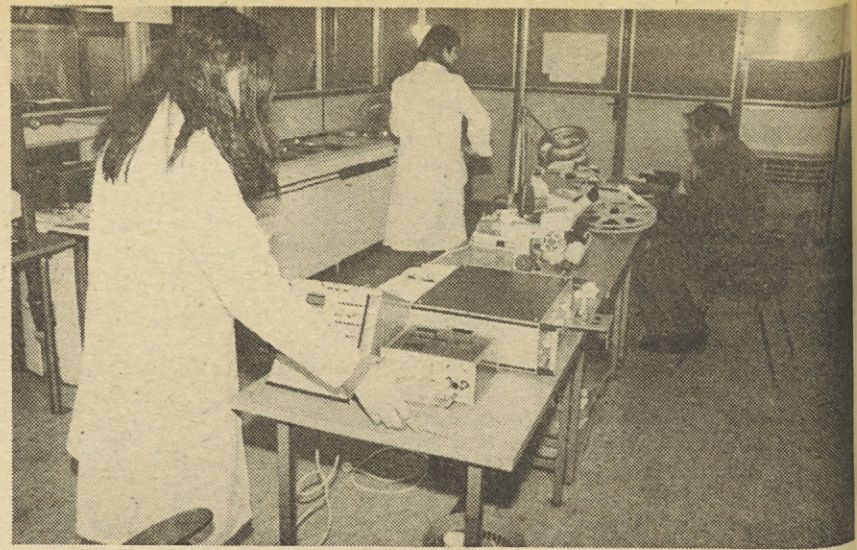
Če se napaka v vezjih pojavi, napako analizirajo in jo v proizvodnji odpravijo. Za odkrivanje napak pa imajo potrebno opremo. Analizo opravijo z računalnikom, ali pa tudi z elektronskim mikroskopom, če je

delovnih organizacijah izven Iskre. Inženiring ima namreč bogate in dolgoletne izkušnje pri gradnji proizvodnih, poslovnih in drugih objektov. Sodeloval je pri izgradnji poslovne stavbe Emone, pri adaptaciji Kresije, prav zdaj sodeluje pri gradnji Cankarjevega doma v Ljubljani. Pri teh objektih sodelujejo z istimi funkcijami med gradnjo, kot v Iskri tako, da opravljajo gradbeni nadzor, strojni nadzor in elektro nadzor nad instalacijskimi deli.

Ob vsem tem pa se Inženiring srečuje tudi z uvoznimi rastricijami in je zato marsikaj pri gradnji, še bolj pa pri instalacijah in napravah v objektih treba nadomestiti z domačimi materiali in napravami. Tako so pri gradnji prizidka Iskrine PPC načrtovali uvoz instalacijskega materiala in strojne opreme, za dobrih 200.000 dolarjev, ker so zaradi organske povezave z ostalo poslovno stavbo hoteli vgraditi enako kvaliteto instalacij in drugega.

Ker pa je uvoz otežkočen se ga skušali nadomestiti z domačimi materiali. Pokazalo se je, da je marsikaj enakovrednega lahko dobiti tudi na domačem trgu. Z malenkostnimi spremembami v projektu so uporabili domače izdelke pri klimatskih napravah, ogrevanju in domači instalacijski material.

FY

V proizvodnji kazalnikov v Šentjerneju.

TOZD HIPOT ŠENTJERNEJ

Kazalnik iz Šentjerneja dobro kaže

Iskra skuša osvojiti kar najširši spekter elementov in sestavnih delov za svojo elektronsko proizvodnjo. Ob sedanji proizvodnji elektronskih naprav bomo v bodoče rabili še več kazalnikov (displayev). Strokovnjaki pravijo tako malemu „ekrančku“ na uri, računalniku in drugih instrumentih. Proizvodnje tega elementa so se lotili v šentjernejski TOZD Potenciometri in hibridi.

V posebnem oddelku, s posebno klimo in izredno natančni čistosti zraka že nastajajo prvi kazalniki. Raziskave in osnovni razvoj so opravili domači strokovnjaki na Inštitutu Jožef Stefan, lani sredi leta pa so opremo in laboratorijske priprave preselili v Šentjerneju. Tu so opravili „presaditev“ iz laboratorijskih pogojev v industrijsko serijsko proizvodnjo.

V Potenciometrih in hibridih pravijo, da to presajanje ni bilo enostavno, saj je ostala vrsta odprtih vprašanj, ki običajno spremljajo razvojni dosežek pri prenašanju v redno, industrijsko proizvodnjo. Rešili so že precej tehnoloških problemov, še nekaj pa jih čaka na odgovor. Pravijo, da so sedaj na stopnji preizkušanja domače industrijske opreme in, da jo usposabljujejo za proizvodnjo velikih serij.

Naredili so že prve poizkusne serije, ki so pokazale lepe rezultate za to stopnjo proizvodnje, čeprav ostaja nekaj vmesnih faz še prepuščenih ročni izdelavi, ker pač ni proizvodna linija v celoti opremljena. Vendar so ti novi pokazalniki kvalitetno in tudi funkcionalno porabni za dobavo kupcem, oz. porabnikom, ki jih vgradijo v svoje instrumente.

Tako ta „polindustrijska“ proizvodnja že teče, hkrati pa so še na delu

razvojniki, tehnologi in konstrukterji, ki postopke in tehnologijo izpopolnjujejo in usposabljujejo za večje serije. Ob tem bodo dobili tudi odgovor za strojno opremo, ki naj bi jo kupili in izdelali doma. Tako na primer po sitotisku ploščice čistijo še ročno, kar je zamudno in bo treba tudi to fazo avtomatizirati, oz. mehanizirati.

Pri tem pa že izdelujejo prve serije po nekaj sto kosov po kazalnikov, kar seveda za industrijo še ni veliko. Velik dosežek pa je prav gotovo to, da je raziskava opravljena v celoti doma, z domačim znanjem in domačo opremo. Ob tem naj povemo še to, da v Jugoslaviji še nimamo nobenih resnejših izkušenj s tekočimi kristali, ki so princip te tehnike.

Imajo že prvo naročilo iz Iskre v Otočah, ki bo kazalnike vgradila v svoje voltmetre. Potem pa se bodo lotili kazalnika za devetmestna števila. Kazalniki so zelo specifični, tako po namenu uporabe, kot po formatu in po posebnih željah kupcev. Trenutno izdelujejo tri in pol mestni kazalnik. To pomeni, da so tri številčna mesta popolna in se nanj lahko napišejo vse številke od 0 do 9 in največje število, ki se lahko zapiše je 1999.

Strokovnjake v TOZD Potenciometri in hibridi smo vprašali, če bo letos že stekla serijska proizvodnja. Z odgovori so bili zelo previdni in pravijo, da čas hitro teče. Vendar do konca leta gotovo naredili še veliko in upajo, da bodo blizu končnemu cilju, industrijski proizvodnji kazalnikov.

Ta Iskrin uspeh ni majhen. Vsa jugoslovanska elektronska industrija zdaj kazalnike uvaža. V Šentjerneju pa dosežek obeta, da bomo ta važen element lahko delali doma in prihranili pri tem precej deviz.

KF

SOZD ISKRA, Izobraževalni center

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE NA TEMO:

SISTEMSKA ANALIZA

v času od 23. 3. 1982 do 27. 3. 1982

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vsem, ki se ukvarjajo z avtomatsko obdelavo podatkov in bi si radi razširili znanje o sistemski analizi. Vabljeni so sistemski analitiki in organizatorji, razvijalci sistemov in uporabniki teh sistemov.

VESEBINA:

Za zvezo med uporabnikom in projektantom ter programerjem skrbi sistemski analitik. Ta spozna problem, ki tare uporabnika, poišče rešitev in pripravi vse podatke, ki jih bosta potem projektant in programer računalniško obdelala. Na tem področju dela je v zadnjem času prišlo do večjih sprememb in novih metod. Na seminarju si bodo slušatelji podrobneje ogledali konkretne primere in se v njih preizkusili.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. Osnovni pojmi
2. Prvine projekta
3. Naloge sistemskega analitika
4. Strukturiranje
5. Analiza podatkov
6. Analiza funkcij
7. Sinteza struktur podatkov in funkcij
8. Delovna dokumentacija
9. Zaključek

ČAS IN KRAJ

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v torek, 23. 3. 1982 ob 8. uri v Hotelu Grad Hrib in zaključili v soboto, 27. 3. 1982 ob 14. uri.

NOŠILEC PROGRAMA:

ISKRA ZORIN, TOZD CAOP, tov. Miro Lozej, dipl. matem.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

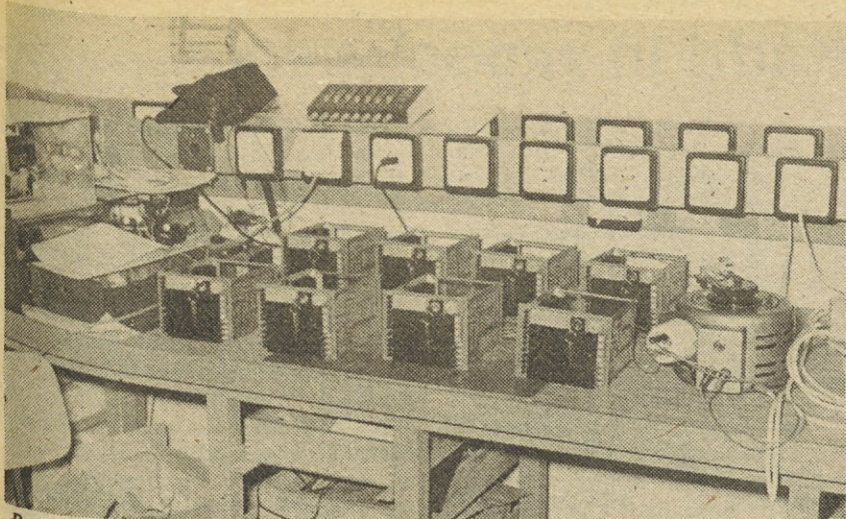
V ceno 5.670 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD.

PRIJAVE:

Zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo informativno prijavnico na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3. Na podlagi informativne prijavnice bomo poslali običajno prijavnico za udeležbo na seminarju v vašo OZD v potrditev zaradi plačila stroškov izobraževanja. Podrobnejše informacije o vsebini strokovnega izpopolnjevanja dobite pri Miru Lozeju, na tel.: (061) 213-213, int.: 14-76, o organizaciji seminarja pa na tel.: (061) 222-212.

Dunja Pecherv v Mikroelektroniki avtomatsko bondira monolite.

Prvi elektronski programatorji so naredi.

Novi izdelki

Strokovnjaki v tehničnem razvoju Tovarne mehanizmov v Lipnici si nenehno prizadevajo za posodobitev proizvodnega programa. Tovarna že 20 let uspešno sodeluje s švicarsko firmo Mosser Baer iz Sumiswala pri Bernu. Z željo, da bi to kooperacijsko izmenjavo poglobili, je Iskra v Lipnici v sodelovanju s Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani razvila novi elektronski programator (programsko uro), ki ima vse lastnosti elektromehanske signalne naprave, ki jih je Tovarna mehanizmov doslej uvažala in dopolnjevala z elektronskimi komponentami. Takšnih elektromehanskih naprav so prodali na domačem trgu okrog 300 kosov letno.

Jože Žmavc, vodja razvojne skupine za elektroniko, ki je s sodelavci razvijal novo napravo, nam je povedal, da novi elektronski programator povsem ustreza zahtevam in potrebam evropskih kupcev, saj pred dvema letoma v svetu še ni bilo podobnega izdelka. Letos pa so podobno napravo v nekaterih državah že razvili. V elektronskem programatorju je okrog 75 % domačih sestavnih delov in elementov, ko bo Elektronska industrija pričela izdelovati CMOS vezja, jih bo do 90 %.

Medtem ko je imela elektromehanska signalna naprava le okrog 20 različnih programov za posredovanje zvočnih signalov (npr. signalizacija odmorov v šolah in OZD), omogoča novi izdelek okrog 2000 različnih kombinacij. Poleg dveh kanalov za zvočne signale omogoča tudi krmiljenje raznih časovno odvisnih procesov (vklop in izklop raznih naprav). Programator dopolnjuje kvarčna digitalna ura. Delovanje in izpolnjevanje programov omogoča mikroračunalniški sistem z zunanjim spominom za shranjevanje programiranih časov. Čas, programirani ali tekoči, je viden na štirimestnem svetlečem prikazu, dneve v tednu pa ponazarjajo svetleče diode. Programske čase vpisujemo s tastaturo, ki služi tudi za preverjanje vpisanih programov. V primeru izpada električne energije naprava nemoteno deluje še 36 ur z nikelj-kadmijevo baterijo in obdrži podatke v svojem spominu. Čas je možno sinhronizirati z matično uro, zato bodo v Švici Iskrine elektronske programatorje

vgrajevali v časovne centrale (RTV hiše in podobne ustanove).

V teh dneh bodo predstavniki firme Mosser Baer prevzeli prvih 10 izdelkov. Nova naprava sodi v profesionalni program in pomeni uspešno nadaljevanje urnega programa Iskre v Lipnici. Tovarna mehanizmov je zaenkrat edini proizvajalec teh naprav v Jugoslaviji, namenjene so predvsem izvozu na zahodni trg, jeseni pa bo stekla redna proizvodnja tudi za domače tržišče. V razvojnem oddelku Tovarne mehanizmov že pripravljajo nove naprave, ki vam jih bomo predstavili v bližnji prihodnosti.

Alojz Boc

DO ŠIROKA POTROŠNJA

Enotni razvidi del in nalog

Prvi sestanek komisije za pripravo enotnih razvidov del in nalog v temeljnih organizacijah široke potrošnje je bil v Škofji Loki, 28. januarja. V skladu z Zakonom o združenem delu in samoupravnim sporazumom o enotnem oblikovanju razvidov del in nalog v SOZD Iskra je tudi v Široki potrošnji pričela delovati delovna skupina, ki bo morala izdelati po enakih kriterijih dokumente, veljavne za vse TOZD široke potrošnje.

Na prvem sestanku v Škofji Loki so člani te komisije (predsednik Branko Mesec, DSSS in člani: Tone Lavtar,

TOZD ELEKTROMOTORJI,

Ocenili so prizadevanja preteklih let

V Železnikih je že tradicija, da redni občni zbori sindikata niso zgolj izpolnjevanje formalnih obveznosti, ampak mnogo več. Ob teh priložnostih resnično kritično in brez dlake na jeziku ocenijo uspehe in neuspehe v dveh letih, z odkrito besedo pokažejo na stvari, ki bi jih bilo potrebno spremeniti, izboljšati, na ta način pa tudi najuspešneje manifestirajo pripadnost svojemu kolektivu. Za delavce Tovarne elektromotorjev (ki jih je že več kot 900) pa se že dolgo ve, da „držijo skupaj“!

Z občnega zbora sindikata v Železnikih.

Zgolj formalna prisotnost praporu osnovne sindikalne organizacije (ki so ga razvili lani na članskem sestanku) torej ni lastnost Železnikarjev. Tudi letos ni bilo tako, saj so program pestro pripravili. Predsednik OO Štefan Nastran je po otvoritvenih

DSSS, Franc Kavčič, TOZD Elektromotorji, Tone Beravs, TOZD TV Pržan, Bojan Grmek, TOZD Sprejemniki, Vesna Samardić, TOZD Sprejemniki, Dušan Raišič, TOZD TGA in Liljana Sinkovec, TOZD Montaža) povabili medse tudi predavatelja iz DO Iskra ZORIN Petra Gortnerja.

Strokovni uvod v bodoče, brez dvoma izredno pomembno in tudi zahtevno delo, bo članom te komisije nedvomno vsestransko koristil!

SF

Priznanje novogoriški Iskri

Za dobro informacijo ni nikoli prepozno pravijo, čeprav jo objavljamo že nekaj dni po pomembnem dogodku. Za kaj pravzaprav gre? Pred dnevi so se mudili v Iskri Avtoelektriki v Novi Gorici predstavniki Crvene zastave iz Kragujevca.

Do takih obiskov je sicer prišlo že večkrat, saj Iskra Avtoelektrika eden izmed najpomembnejših poslovnih partnerjev temu kragujevskemu avtomobilskemu gigantu, vendar je bil zadnji obisk veliko pomembnejši za ves tritisoč članski kolektiv novogoriške Iskre.

Med Zastavino delegacijo je bil tudi direktor temeljne organizacije Avto-delovi Nenad Pejčić, ki je na krajši slovesnosti v dvorani delavskega samoupravljanja izročil tej Iskrini delovni organizaciji visoko Zastavino priznanje za dolgoletno vzorno sodelovanje.

V krajšem nagovoru ob podelitvi je dejal, da izroča to priznanje v imenu vseh delavcev Crvene zastave, saj je bilo sodelovanje doslej vedno vzorno in na visoki ravni poslovnega partnerstva, tako pa naj bi ostalo tudi v prihodnje.

Seveda to priznanje še bolj zavezuje novogoriški kolektiv za izpolnjevanje vseh obveznosti, ki gredo do te največje jugoslovanske avtomobilske tovarne, ki prav letos praznuje 20-letnico obstoja in delovanja. Pomembno pa je tudi to, da je novogoriška Iskra edini prejemnik tega priznanja v naši republiki, zato je njegova vrednost še toliko večja.

Priznanje je v imenu Iskre Avtoelektrike prejel predsednik delavskega sveta delovne organizacije Peter Černic.

M. R.

Pevski zbor Iskra-Železniki.

V teh dneh po vseh temeljnih organizacijah združenega dela potekajo vzporedno priprave na splošne volitve in občne zборе osnovnih sindikalnih organizacij. V Široki potrošnji so v TOZD Tovarna elektromotorjev v Železnikih prvi pripravili sestanek največjega števila članov sindikata. Občni zbor osnovne sindikalne organizacije je bil namreč v kulturnem domu v Železnikih 30. januarja zvečer.

obveznostih prebral poročilo o delovanju sindikata. Razgrnil je vse uspehe in slabosti delovanja te družbenopolitične organizacije v preteklih letih in v marsikateri točki nakazal zadolžitve za delo v prihodnje.

Po finančnem poročilu je na govorniško mesto stopil predsednik blagajne vzajemne pomoči Janez Rihtaršič. V nekaj besedah je razkril velik pomen tega solidarnostnega sklada v tovarni in predlagal zvišanje prispevka članov. Ni potrebno posebej poudarjati, da so se s predlogom strinjali vsi!

V razpravi ni sodelovalo veliko število delavcev, je pa toliko večjo pozornost vzbudil direktor TOZD Tone Rakovec, ki je kritično pregledal poslovanje v preteklem letu in še posebej podčrtal najtežje naloge, ki jih bo moral kolektiv reševati v letošnjem letu. S tem v zvezi še posebej velja podčrtati njegove besede, ki se domala v celoti ujemajo z ugotovitvami predsednikovega poročila o delovanju sindikata.

V letošnjem letu je med prvimi nalogami poostreitev delovne discipline, hitrejša spreminjanje odnosa do delovnih sredstev in družbene lastnine nasploš. Hkrati bo potrebno natančneje določiti odgovornosti vseh služb v kolektivu, kajti le tako bodo tudi vnaprej ostali prodorni na domačem in še posebej tujih trgih.

Zbrane na občnem zboru je pozdravil tudi predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Niko Sedej in v kratkih besedah orisal naloge sindikatov v letošnjem letu. Posebej velja poudariti njegove besede, da šteje OO ZS Tovarne elektromotorjev v Železnikih med najbolj delavne in občini Škofja Loka, zato je tudi razumljivo, da je predsednik lani prejel srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije.

Pred pričetkom kulturnega programa so izvolili tudi nove člane izvršilnega odbora OO, ki v tem velikem kolektivu šteje 23 članov. Izvolili so tudi člana sindikalnega sveta občine Škofja Loka (Anton Rakovec), delegata za konferenco sindikata DO Iskra Široka potrošnja (Štefan Nastran) ter člane odbora blagajne vzajemne pomoči in nadzornega odbora osnovne organizacije.

Po „uradnem“ delu je bil na vrsti kulturni program, ki so ga pripravili sodelavcem člani kulturnih dejavnosti temeljne organizacije. Prav vse

„točke“ je vredno pohvaliti – vrsto uspešnih skečev domačih gledališčnikov z domačim „šrafcigerjem“, ki ga je imenitno imitiral Boris Okorn! Seveda ne smemo pozabiti nastopa mešanega pevskega zbora Iskre Železniki, ki je tudi tokrat dokazal, da se umetniška raven dviga nad ljubiteljsko poprečje!

Vsako leto, zato tudi letos, je bil sindikalni občni zbor zaključen s skromno zakusko, seveda pa so se tudi zavrteli!

Stane Fleischman

Zoranu Tratniku v slovo

Boleče nas je presunilo v prsih in marsikoga je spreletel mraz, ko smo zjutraj na delovnem mestu izvedeli za tragično novice, da si nas za vedno zapustil.

Vsi se zavedamo, da je ostala praznina, ne samo med domačimi ampak tudi v tovarni, kjer si bil vedno na voljo pomagati v težavah, ki si jih spremljal polnih 10 let. Vsi, ki smo te poznali kot dobrega mojstra na traku, te bomo pogrešali. Prostor, ki si ga zasedal, je postal prazen in nem.

V naših srcih je ostala bolečina. Sadovi tvoje dela in truda pa nam bodo ostali še dolgo živ spomin nate, dragi Zori.

Sodelavci TOZD MONTAŽA Spodnja Idrija

V Tovarni gospodinjskih aparatov v Retečah smo zabeležili trenutek, ko je prispela pošiljka pločevine, ki naj bi jo uporabili v proizvodnji. Vendar pa se je kmalu izkazalo, da iz tega ne bo nič, saj je bila pločevina razsuta in „lepo“ porjavela. V Retečah, žal, niso bili enakega mnenja kot (anonimni) beograjski dobavitelj, da je vse boljše kot nič – pa čeprav je neuporabno. Kje bodo našli tistega, ki je odgovoren, da pločevina ni bila pravilno skladiščena, ne vemo, pa najbrž tudi nikoli ne bomo izvedeli, saj je pojem odgovornosti zelo širok. Težje pa bi bilo – za ta primer to menda, na srečo, ne velja – če bi zaradi take malomarnosti obstala proizvodnja. Tudi to se je že dogajalo!

Zastava Crvena Zastava
RADNA ORGANIZACIJA
„ZASTAVA AUTO DELOVI“
KRAGUJEVAC

Povodom jubilarne 20-to godišnjice postojanja i rada RO „Zastava auto delovi“

D O D E L J U J E

POVELJU

Iskra-Nova Gorica

za dugogodišnju saradnju i izvanredan doprinos u razvoju Radne organizacije „Zastava auto delovi“

26. 11. 1981. godine
Kragujevac

Predsednik Radničkog saveta
Bogdanović Živorad

Bogdanović

Formalna plat reorganizacije Iskre Elektromehanike je za nami in zdaj naj bi se začela konkretna prizadevanja za resnično boljšo organiziranost v novih delovnih organizacijah Telematika, Kibernetika in Električna orodja.

Reorganizacija pomeni prvi zares korenit organizacijski poseg v zgodovini delovne organizacije, ki seveda pomeni močan pretres ustaljenih navad in razmer, zlasti tistih, ki so se v preteklosti izkazovale za negativne, pa so iz takšnih in drugačnih razlogov, predvsem subjektivnih, vseeno lahko eksistirale.

Zlasti tu mislimo na slabe delovne navade, ki jih je omogočala neučinkovita organiziranost, v kakršni je bilo dostikrat zelo težko in tudi nemogoče raziskovati odgovornost za delo in nedelo. V tem zapisu bomo nanizali nekaj misli in vtisov, ki se v reorganizacijskih dneh porajajo med delavci kranjske Iskre.

Dejstvo je, da nekateri reorganizacijo Elektromehanike še vedno jemljejo precej preprosto kot, da lahko sama po sebi spremeni stvari. Mislijo, da bodo nova imena delovnih organizacij, prenešene mize in stoli ter ustrezno porazdeljene vloge že same po sebi lahko pomenile tidsnejšo osnovo za boljšo organizacijo dela, za boljše gospodarjenje in poslovanje.

Delno je to lahko res. Glede na velikost in s tem organizacijsko togost Elektromehanike, nove delovne organizacije z bolj zaokroženimi programi in vsebinami, ki so lahko osnova za močnejše skupne interese v posameznih DO in s tem uspešnejše samoupravno sporazumevanje in odločanje, lahko že same po sebi pomenijo večjo mobilnost, ki je lahko temelj za hitrejšo prilagajanje gospodarskim razmeram, s tem pa tudi odpravljanju tekočih problemov in nazadnje boljšemu poslovanju. Vendar pa bi bilo vztrajanje pri tej preprosti ugotovitvi lahko zelo neodgovorno in kratkovidno. Reorganizacija ne sme pomeniti zgolj formalnih sprememb, pač pa jo moramo izkoristiti za uresničitev korenitih sprememb, zlasti v smislu odpravljanja nepravilnosti iz preteklosti. Preprosto povedano — starih grehov ne smemo prenesti skupaj z mizami in stoli, otresti se jih moramo že na poti, že na začetku poti.

Zahtevni gospodarski položaj nas sili k naglici, tudi na področju reorganizacije, kajti vsak zamujeni dan bo v rezultatih poslovanja težko nadoknaditi. Kljub naglici pa naj bodo reorga-

nizacijske spremembe oplemenitene s kar največjo mero tistega, kar smo v preteklosti pogrešali. Ko bomo na področju organiziranosti doživeli ponoven status quo, bo — po dosedanjih izkušnjah sodeč — težko še karkoli korenito spremeniti.

V novi organiziranosti je zlasti treba ustvariti boljše in na trdnih gospodarskih osnovah sloneče medsebojne odnose, ki jih mora oplemeniti boljši odnos do dela in proizvajalnih sredstev in povečana odgovornost na vseh področjih. Delavci Elektromehanike so reorganizacijo delovne organizacije sprejeli z velikim zaupanjem, kar potrjujejo rezultati referenduma. Poslovodni, samoupravni in družbenopolitični subjekti morajo z rezultati svojega dela omenjeno zaupanje delavcev opravičiti, oz. še poglobiti. Potrebno je torej angažirati znanje in sile vseh delavcev v prizadevanjih za uresničevanje gospodarske stabilizacije in usmerjanje gospodarskega razvoja. Vzoredno je treba vztrajno krepiti naše samoupravne odnose. Omenjena prizadevanja lahko bistveno okrepi urejena delitev po delu in rezultatih dela, zato nas pomembne naloge čakajo prav na tem občutljivem področju. Dokler pri nagrajevanju ne bomo znali razlikovati med delom in nedelom in bodo osnova za nagrajevanje zgolj formalna dokazila, pač ne moremo in ne smemo pričakovati večje delovne samoiniciative in odgovornosti s strani delavcev iz kateregakoli delovnega okolja.

Dejstvo je, da je prav neurejeno področje nagrajevanja po delu in rezultatih dela doslej pogosto tudi onemogočalo nastajanje izvirnega in naprednega, s tem pa navsezanje tudi iniciative za boljše delo in s tem sprejemanja in uresničevanja načel o odgovornosti.

Čas je s svojim gospodarskim položajem tak, da si bomo morali nehati metati pesek v oči. Dovolj je že bilo donekih besed o stabilizaciji, ki se lahko uresničuje le z delom in konkretno odgovornostjo nas vseh. Zelo malo pa smo doslej storili za to, da bi to konkretno uresnili. Pod novimi parolami bi radi delali po starem. Tako seveda ne bo šlo. Če ne bomo upoštevali ekonomskih, družbenih in drugih, povsem življenjskih zakonitosti, bo naš manevrski prostor vse manjši in vse težje bo nadoknaditi zamujeno.

Izkoristimo torej priložnost, ki se nam ponuja z reorganizacijo Elektromehanike. Rezultati referenduma dokazujejo, da smo vsi za boljšo organiziranost, ki naj ustvari trdne temelje za uspešnejše reševanje gospodarskih problemov in hkrati zdrave mostove med delovnimi organizacijami kranjske Iskre v SOZD Iskra. Sama po sebi nam reorganizacija boljših dni ne bo prinesla, to zdaj že vemo. Ponuja nam le nekaj več možnosti za boljše delo.

Prihodnost je skrita v slednjem. In slednje je odgovornost vseh nas.

Kazimir Mohar

Letni načrt TOZD TEL

V Iskre na Blejski Dobravi so letos sprejeli ključne naloge za uresničevanje ekonomske stabilizacije. Tudi v bodoče nameravajo poglobljati samoupravne družbenoekonomske odnose ter krepiti družbeno vsebino dela.

Zlasti se bodo zavzemali za večji izvoz, da si bodo lahko zagotovili vsaj najnujnejšo oskrbo z repromaterialom. Zagotoviti želijo bolj umirjeno gibanje cen, prav tako pa se zavzemajo, da bi kar najbolj racionalno izrabili obstoječe zmogljivosti. Med pomembnimi postavkami plana Iskre na Blejski Dobravi je tudi skrb in posebna pozornost za čim večje nadomeščanje uvoza z ustreznimi domačimi materiali. Pozornost pa bodo posvetili tudi zagotavljanju socialne in materialne varnosti delavcev.

Če si pogledamo glavne cilje letnega plana Iskre na Blejski Dobravi, potem lahko ugotovimo, da je eksterna proizvodnja vrednostno večja za 4% in nima fizičnega porasta, da je interna proizvodnja kar 214% večja po vrednostnem obsegu, po fizičnem pa tudi za 106%. Za skupno proizvodnjo načrtujejo, da bi jo morali vrednostno povečati za 24%, vendar pa to povečanje v fizičnem obsegu še vedno pomeni 7% nazadovanja glede na lansko leto.

Števila zaposlenih ne nameravajo povečevati in bo skozi vse letošnje leto v povprečju zaposlenih 462 delavcev, s tem, da nameravajo nadomeščati samo odhajajoče delavce.

Za letos predvidevajo 15% povečanje OD glede na mesec december lanskega leta, izplačani BOD pa bodo za 24% večji kot v lanskem letu.

Z izvoz so namenili za 230.000 dolarjev proizvodnje, predvidevajo pa še dodatno povečanje izvoza s projektom Romunije, kar bo vsekakor povečalo izvoz na konvertibilno področje. Uvoza načrtujejo za 878.000 dolarjev tako, da bodo morali vložiti veliko truda za združevanje deviz v okviru DO, ki jih bodo potrebovali za uvoz repromateriala.

V Iskre na Blejski Dobravi načrtujejo za 28% več čistega dohodka, medtem ko bo porabljenih sredstev več za 16% glede na lansko leto.

Za investicije so v letošnjem letu namenili 4.113.000 din, nabaviti pa nameravajo merilno in kontrolno opremo za potrebe kontrole, razvoja in proizvodnje. Pri nabavi opreme je delež uvožene proti domači 1:4 v korist domače opreme.

Če na koncu pogledamo še program razvoja te temeljne organizacije za letošnje leto potem ugotovimo, da je usmerjen predvsem v program crossbar telefontskih central, v interfonski sistem in v napajalnike manjših moči, z razvojem napajalnikov SI 2000 pa bodo pokrili celotno področje uporabe napajalnikov manjših moči na domačem trgu.

Alojz Jug

TOZD TEA

Z druge seje izvršnega odbora sindikata

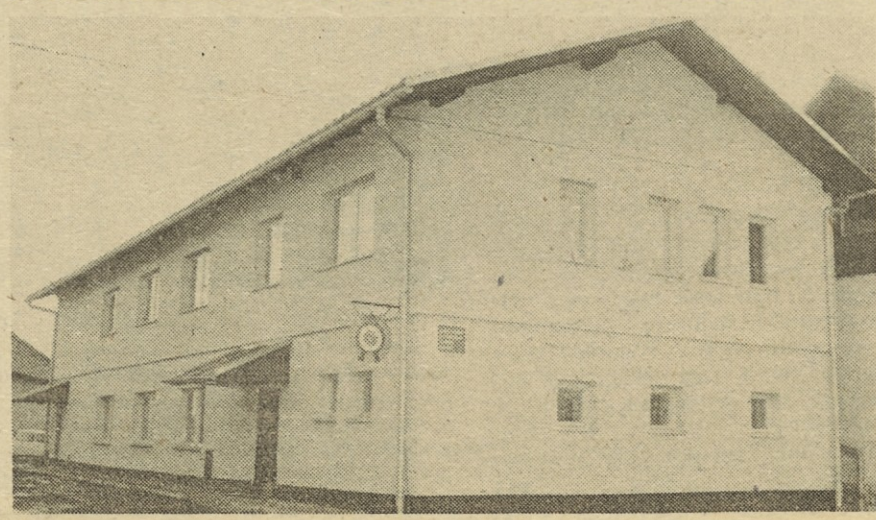
Na drugi seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD TEA—Montaža je bilo največ govora o lanskeoletni realizaciji plana proizvodnje in o planiranju za letošnje leto. TOZD TEA je izpolnila lanskeoletni plan proizvodnje, vendar ne tudi po asortimanu. Problemi, ki so v preteklem letu neprestano ogrožali realizacijo plana proizvodnje, se letos nadaljujejo. Predvsem gre za pomanjkanje materialov iz uvoza. Med temi velja omeniti 24-polne konektorje, smerne igle in dušilce, kvaliteten ogljeni zdrob ipd. Poleg uvoženih materialov so problematični tudi domači, in sicer zaradi zahtev dobaviteljev po deviznih in dinarskih sovlaganjih.

Pomanjkanje deviznih sredstev je še vedno poglavitni problem v gospodarjenju TOZD TEA. Lani je TOZD TEA sicer dosegla načrtovanih 9 milijonov dolarjev izvoza, v letošnjem letu pa je plan zastavljen še višje, saj predvideva 12,7 milijona dolarjev izvoza, kar pomeni več kot polovico celotne proizvodnje TOZD TEA. Delavci pričakujejo, da bodo dosegli pozitivno bilanco priliva deviz, saj imajo v proizvodnji dve močni komponenti, ki sta usmerjeni predvsem v izvoz. To so PTI aparati za izvoz v Irak in telefonski ter mikrofonski vložki za izvoz v Sovjetsko zvezo. Najbolj pomembno pri tem je, da omenjeni artikli niso odvisni od uvoženega materiala, vsaj ne v taki meri kot ostali artikli TOZD TEA. Poleg dejanskega priliva deviz pa bo morala tudi TOZD TEA seveda ustvariti fizični priliv deviz kar narekuje ukrep o omejevanju uvoza s fizičnim uvozom. Nerodno je le, da proizvodnja doslej omenjenih artiklov še ni v

polnem teku in sicer predvsem zaradi pomanjkanja delov iz TOZD TSD. Potrebna bo torej hitra akcija, kajti izpade, ki jih to lahko povzroči, bo kasneje težko nadomestiti.

Še eno zanimivost s seje sindikalne organizacije velja omeniti. Sindikalni delavci so se dogovorili, da bodo s februarjem letu uvedli posebni rekreativni odmor med delovnim procesom. Namen odmora je, da se delavci razbremenijo psihofizičnih negativnih vplivov med delovnim procesom. Za animatorja in voditelja vaj, ki bo skrbel za nemoten potek rekreativnega odmora, je bil določen Vlado Sofranievski. Sodeloval bo v okviru športne komisije pri osnovni organizaciji sindikata, le-ta pa bo skupaj s strokovno službo pripravila celoten program aktivnosti na tem področju.

Bernard Bečan

ISKRA-AVTOMATIKA

O vrednotenju v TOZD Orodja

Področje delitve osebnih dohodkov je v vsaki temeljni organizaciji tisto področje, ki je za delavce zelo zanimivo in hkrati zelo občutljivo. Po drugi strani pa urejenost tega področja prispeva k celotni uspešnosti temeljnih organizacij.

V TOZD Orodja smo v oktobru 1981 sprejeli samoupravne akte, ki urejajo to področje. Metodo vrednotenja zahtevnosti dela, ki smo jo kot enotno metodologijo v SOZD Iskra sprejemali v 1981. letu, smo v TOZD poznali že od 1979. leta, ko smo jo vpeljali s pomočjo Biroja za industrijski inženiring.

Za razliko od metode, ki je zdaj v veljavi v SOZD, v metodi, ki smo jo vpeljali od 1979. do 1981. leta povezava med zahtevnostjo in sestavljenostjo dela ni bila linearna, temveč krivulja. Pokazalo se je, da to ni dobra rešitev, ker kader, ki je pri nas najbolj deficitaren, to so delavci s poklicno izobrazbo kovinske smeri, ni bil ustrezno nagrajevan. Z novim pravilnikom smo to pomanjkljivost odpravili. Prehod iz krivulje na premico je imel za posledico to, da so sedaj grupe del, v katerih delajo po večini proizvodni delavci, več vredne v primerjavi z višjimi in nižjimi skupami.

O ustreznosti novega pravilnika kaže tudi podatek, da je od 112 zaposlenih v TOZD Orodja na delavski svet vložilo zahtevo za varstvo pravic le osem delavcev. Od tega so se tri pritožbe nanašale na vrednotenje nalog, pet pa na razporeditev. Ena pritožba je bila pozitivno rešena, ostale pa zavrnjene.

Tudi področje delovne učinkovitosti je v TOZD Orodja rešeno v skladu z metodologijo, ki je uveljavljena v SOZD Iskra. Delavci v proizvodnji delajo na osnovi delovnega naloga, učinkovitost pa se obravnava na osnovi individualnega doseganja

zaposlenih v okviru dogovorov v delovni organizaciji.

Če analiziramo še fluktuacijo v Avtomatiki, zajema v lanskem letu 5,3% kar je v primerjavi s preteklim obdobjem, ko se je stopnja fluktuacije gibala med 8 in 9% znamenje upadanja. Največjo stopnjo fluktuacije ima TOZD Orodja, najnižjo pa TOZD Stikalni elementi iz Dobropolja. Ekonomski učinek fluktuacije je sicer težko izračunati, vendar če ugotovimo stroške prenehanja in sklepanja delovnih razmerij, pričevanja, doseganja polnega delovnega učinka in neizkoriščenih proizvodnih zmogljivosti, lahko pridemo do zaključkov, da dosežemo boljši ekonomski rezultat, če odvajamo sredstva v izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev in s tem zagotovimo stalnost že zaposlenih delavcev.

Ob tem naj omenim še socialno in zdravstveno varstvo naših delavcev, ki se izvaja v službi kadrovanja, v sodelovanju z obratno ambulanto. Tako smo lani obravnavali prek 300 individualnih socialnih primerov, ki so bili povezani z delovnim mestom, ožjim okoljem, zdravstvenim stanjem, invalidnostjo, alkoholizmom ter stanovaljskimi razmerami. Izhajajoč iz dosežanih izkušenj bo potrebno prav področje socialnega dela okrepiti z dodatnimi oblikami razreševanja in preprečevanja nastalih problemov. V ta namen bo potrebno planirati v posameznih subjektih delovne organizacije tudi namenska sredstva.

Alojz Kleindienst

V orodjarstvu so individualne razlike v doseganju norm.

časovnega normativa. Izjema je oddelek kalilnice, ki ima skupinsko normo. Problemi se porajajo pri določanju časovnih normativov, kjer je subjektivni faktor zelo prisoten.

Pri taki zvrsti proizvodnje, kot je orodjarstvo, so individualne razlike pri doseganju normativov zelo velike. Doseganje norm je namreč veliko bolj odvisno od sposobnosti delavca, kot je to pri manj zahtevni, ali serijski proizvodnji. Res pa je, da so doseganja v povprečju zelo visoka.

V režijskih službah obračunavamo skupinsko učinkovitost na ravni sektorjev, oz. služb in sicer na osnovi meril, ki so ali bilančne kategorije ali pa specifične za službo, oz. sektor.

Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebni dohodek, ki smo ga sprejeli v Avtomatiki, nas zavezuje, da v teku enega leta uskladimo z njim akte TOZD. TOZD Orodja so v Avtomatiki poleg TOZD ELA iz Novega mesta edina TOZD materialne proizvodnje, ki ima to področje urejeno. Pri celotni akciji uvajanja sistema in norm nam je pomagala tudi služba za delitev in vrednotenje nalog, ki je strokovno urednotila vse naloge in katera je organizirana v okviru področja za kadrovske zadeve v delovni skupnosti.

Zdenka Petelin

V četrtek, 28. januarja, so kranjski strelci odprli nov strelski dom na Hujah v Kranju. V domu sta dve avtomatizirani strelišči za zračno puško, ki ju bodo s pridom uporabljali tudi strelci Iskre. Le-ti so bili že več kot deset let brez lastnih prostorov za vaje in tekmojanja.

